

Visitationsramme på førtidspensionsområdet

24/5743 Åben Sag

Sagsgang

AU

Sagsfremstilling

På baggrund af ny praksis i Ankestyrelsen og en aktuel sag i Arbejdsmarkedsafdelingen anbefaler forvaltningen en revision af Norddjurs Kommunes visitationsramme for førtidspension, så denne bringes i overensstemmelse med den eksisterende praksis i Ankestyrelsen. Ved samme lejlighed anbefales en række øvrige ændringer i visitationsrammen, således denne opdateres og tilpasses gældende lovgivning. Forslag til ændringer i visitationsrammen fremlægges i denne sag til udvalgets godkendelse.

Erhvervs- og arbejdsmarkedsudvalget vedtog på møde 24. oktober 2018 en visitationsramme for tildeling af førtidspension. Visitationsrammen for tildeling af førtidspension blev udarbejdet med afsæt i en analyse og lovgivning om førtidspension og indeholder en kategorisering af typer af førtidspension sammen med en beskrivelse af målgrupper og relevante indsatser.

Ankestyrelsen offentliggjorde 29. april 2023 principmeddelelsen 5-23, som fastslår praksis om tilkendelse af førtidspension med revision i henhold til pensionslovens § 20.

Arbejdsmarkedsafdelingen har fået kendskab til en konkret aktuel sag omhandlende en ung borger under 40 år, der sandsynligvis bør tilkendes en førtidspension med revision under hensyntagen til Ankestyrelsens nye praksis. Derfor forelægges denne sag.

Pensionsloven om førtidspension med revision

I henhold til pensionsloven er det udgangspunktet, at førtidspension ikke må tilkendes borgere under 40 år. Personer i alderen 18-39 år kan dog undtagelsesvist tilkendes førtidspension i medfør af lovens § 16, stk. 2, hvis det er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at en forbedring af arbejdsevnen ikke er mulig, og de øvrige betingelser for tilkendelse af førtidspension er opfyldt.

Pensionslovens § 20 indeholder en mulighed for at tilkende førtidspension med revision og fraviger udgangspunktet om, at en førtidspension udgør en varig forsørgelsesydelse og ikke kan tidsbegrænses. Dette betyder, at der undtagelsesvist kan træffes afgørelse om, at en sag om førtidspension skal tages op til genvurdering på et senere tidspunkt, der fastsættes af kommunen i forbindelse med tilkendelse af pension.

Bestemmelsen kan anvendes i særlige tilfælde, hvor borgeren på afgørelsestidspunktet ikke er i stand til at blive selvforsørgende inden for en længere periode, og hvor det af konkrete årsager ikke helt kan udelukkes, at der på længere sigt kan ske en forbedring af borgerens arbejdsevne. Pension med revision træder således i stedet for et afslag.

Ankestyrelsens principmeddelelse 5-23

Den nye praksis fra Ankestyrelsen fastslår bl.a., at et behov for at tilkende førtidspension med revision især kan forekomme i sager vedrørende unge borgere og ved visse sygdomme, der erfaringsmæssigt har et uforudsigeligt forløb.

I sin nye praksis fremhæver Ankestyrelsen tre konkrete sager vedrørende borgere på henholdsvis 46, 26 og 38 år, der blev tilkendt førtidspension med revision. Disse tre borgere var diagnosticeret med psykiske lidelser, som blev udslagsgivende for tilkendelse af førtidspension med revision. Ankestyrelsen lagde særligt vægt på borgernes aktuelt nedsatte funktionsniveau, som primært eller udelukkende skyldtes deres psykiske tilstand. I en af sagerne tillagde Ankestyrelsen yderligere borgerens samlede sociale situation væsentlig betydning.

Af de konkrete sager kan det udledes, at der foreligger mulighed for at tilkende også unge under 40 år en førtidspension med revision, selvom borgeren udelukkende eller primært har en funktionsnedsættelse som følge af en eller flere psykiske lidelser.

Derudover kan det lægges til grund, at en borgers sociale situation efter omstændighederne skal tillægges betydning for vurderingen af retten til førtidspension, selvom der ikke nødvendigvis er tale om en varig indflydelse på arbejdsevnen.

Revision af visitationsrammen for førtidspension

På baggrund af ovenstående finder forvaltningen, at visitationsrammen bør ændres, således borgere i særlige tilfælde kan tilkendes førtidspension med revision. Forvaltningen anbefaler derfor denne samt nedenstående ændringer i visitationsrammen. Det er forvaltningens opfattelse, at visitationsrammen med de foreslåede ændringer udgør et fyldestgørende og aktuelt grundlag for behandlingen af førtidspensionssager i overensstemmelse med Ankestyrelsens nye praksis og gældende lovgivning.

Der henvises til bilagene ”Visitationsramme 2018” og ”Visitationsramme 2024”, der indeholder henholdsvis den nuværende visitationsramme og forslaget til ny visitationsramme. Forslag til tilføjelser er markeret med grønt, og forslag til slettet tekst er gennemstreget og markeret med rødt.

Om genvurdering

I sager, hvor en borger er tildelt førtidspension med revision, skal borgerens sag genvurderes på det tidspunkt, hvor det forventes, at der kan gennemføres yderligere behandlingsmæssige foranstaltninger, eller hvor det vurderes igen at være aktuelt at lave en opfølgning på en eventuel udvikling i borgerens funktionsevne. Genvurderingstidspunktet skal fastsættes på baggrund af en individuel vurdering af de konkrete oplysninger i borgerens sag. Der indstilles til, at der senest 3 måneder før genvurderingstidspunktet skal påbegyndes en sagsbehandling med henblik på at belyse borgers sag, så der på dette tidspunkt kan træffes en ny afgørelse om borgerens forsørgelse på baggrund af borgers aktuelle helbredstilstand og arbejdsevne.

Om unge under 40 år

Med den foreslåede visitationsramme anbefales ændringer af indholdet vedrørende tildeling af førtidspension til unge under 40 år.

Som følge af Ankestyrelsens praksis må det udelukkes, at der fortsat kan stilles krav om fysisk funktionsnedsættelse som en betingelse for tilkendelse af midlertidig førtidspension til unge borgere. Yderligere kan der drages en konklusion om, at midlertidig førtidspension i visse særlige tilfælde kan tilkendes unge borgere under 40 år, selvom disse udelukkende har psykiske diagnoser eller en kombination af psykosociale problematikker og psykiske lidelser.

Om voksne over 40 år og seniorførtidspension

Endvidere giver Ankestyrelsens principmeddelelse anledning til at revidere indholdet, som angår muligheden for at inddrage en borgers sociale situation i vurderingen af retten til førtidspension, herunder muligheden for at inddrage psykosociale forhold i vurderingen vedrørende borgere over 40 år.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at afsnittet om seniorførtidspension er undladt i forslaget til ny visitationsramme, da reglerne om seniorførtidspension ophørte 1. januar 2020. De tidligere bemærkninger under dette punkt er i stedet flyttet til afsnittet "Voksne over 40 år" i den foreslåede visitationsramme.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

En ny visitationsramme på førtidspensionsområdet vil med det foreslåede indhold ikke have mærkbar påvirkning af andre fagområder.

For nuværende pågår en intern dialog mellem Arbejdsmarkedsafdelingen, herunder Ungeindsatsen, samt Socialområdet om den fremadrettede sagsbehandling til borgere i målgruppen for førtidspension med revision efter tilkendelsen.

Økonomiske konsekvenser

En praksisændring som omtalt ovenfor vil kunne få indflydelse på antallet af tilkendte førtidspensioner og dermed udgifterne forbundet hermed. De pågældende borgere, der eventuelt kan tilkendes en førtidspension med revision, vil dog allerede være modtagere af en form for forsørgelsesydelse. Et eventuelt højere antal tilkendelser af førtidspension med revision vil derfor ikke i sig selv resultere i en merudgift af betydeligt omfang.

I forhold til formålet og betingelserne for at tilkende førtidspension med revision må det antages, at en del af de pågældende borgere blot midlertidigt vil modtage førtidspension. Dette skyldes, at nogle borgere muligvis på sigt vil kunne opleve en forbedret funktions- og arbejdsevne, således en tilbagevenden på arbejdsmarkedet kan muliggøres efter kommunens genvurdering eller i perioden, hvor pensionen løber.

Set fra disse perspektiver kan der være en formodning om, at en ny tildelingspraksis samlet set vil være udgiftsneutral.

Lovgrundlag

Lov om social pension.

Indstilling

Arbejdsmarkedschefen indstiller, at udvalget drøfter og godkender udvidelsen af visitationsrammen for førtidspensionsområdet.

Beslutning i Arbejdsmarkedsudvalget den 19-09-2024

Godkendt.

Bilag:

1 - 3663511	Åben	Visitationsramme 2018	(86100/24)	(H)
2 - 3663508	Åben	Visitationsramme 2024	(86097/24)	(H)